

Kymenlaakson yritysten kyberturvakartoitus 2024

Kyberturvallisuus terminä on luonut pelkoa ja epävarmuutta yrittäjissä sekä organisaatioissa niin pitkään kun aiheesta on puhuttu mediassa. Maailmalla yritykset näkevät oman digitaalisen ympäristönsä suojaamisen usein edelleenkin kuluna, joka täytyy vain hoitaa alta pois. Kuitenkin nykymaailman tilannekuva on muuttunut merkittävästi politiikan sekä erityisesti kyberturvan kannalta. Tämän takia digitaalisten ja tietoteknisten laitteiden sekä ohjelmistojen turvallisuuden selvittäminen yrityksissä on erittäin ajankohtainen aihe.

Useat kyberhyökkäykset ja huijausten määrän lisääntyminen yrityksiä kohtaan ovat luoneet huolen yritysten kyberturvaan liittyen. Tässä selvityksessä pyrittiin selvittämään Kymenlaakson yritysten todellista kyber- ja tietoturvasoaa. Selvityksessä verrattiin yrittäjien mielipidettä oman yrityksen kyber- ja tietoturvasoasta yrityksessä toteutettuihin konkreettisiin toimiin. Tutkimuksen toimeksiantajana toimii Kyberturvan tulevaisuus Kymenlaaksossa -hanke, jota rahoittaa Kymenlaakson liitto Euroopan Unionin Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF).

Euroopan unionin
osarahoittama

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

KYMEN
LAAKSON
LIITTO

Kyberturvan tulevaisuus
Kymenlaaksossa

Toteutus:

Yrittäjille lähetettiin strukturoitu kysely, joka piti sisällään yrityksen kartoitukseen, yrittäjän mielipiteeseen ja konkreettisiin toimiin liittyviä kysymyksiä. Taloustutkimus Oy toteutti kyselyn, jonka kohderyhminä olivat Kymenlaakson yritys päättäjät tai yrityksen IT-puolen johto. Kyselyyn osallistui 432 yritystä vuoden 2024 alussa, ja se suoritettiin puhelinkyselynä, jonka keskiarvoinen pituus oli noin 10 minuuttia.

Selvityksessä luotiin kaksi metodia tutkia eroja mielipiteiden ja konkreettisten toimien välillä. Nämä metodit ovat tasotaulukko sekä sitä kautta saatu eroavaisuus laskelma. Tasotaulukon tarkoitus on luoda keino pisteyttää yrityksiä siten, että tulokset pysyvät samana riippumatta yrityksen koosta ja toimialasta. Tämä tasotaulukko loi yrittäjille myös kaksi keskiarvoa, jotka perustuivat heidän antamiinsa mielipiteisiin ja konkreettisiin toimiin yrityksissä. Näitä kahta keskiarvoa verrattiin toisiinsa ja niistä pyrittiin saamaan selville erot yrittäjän mielipiteen ja yrityksen konkreettisten toimien välillä. Tätä ”vääristymää” kuvaillaan tässä selvityksessä sanalla ”eroavaisuus”. Termillä eroavaisuus pyritään tuomaan esille yrittäjien tietämystason eroa mielipiteiden ja konkreettisten toimien välillä.

Syyt sille miksi kyselyn kaksi eri osaa saivat omat keskiarvot, johtuvat näiden kahden arvon vertailukelpoisuudesta. Jos keskiarvojen välillä olisi esimerkiksi 0,5 pisteen heitto, voidaan arvioida yrittäjän oman käsityksen yrityksen kyber- ja tietoturvasta olevan melko oikea. Kuitenkin jos eroavaisuus on 1,0 pisteestä ylöspäin, on mahdollista, että yrittäjä ei välttämättä tiedä mitä kaikkea kyber- ja tietoturvaan liittyy. Alle on listattu lista eroavaisuuksista mielipidekysymysten ja tarkentavienkysymysten välillä.

0,0 » 0,5 = Ei mahdollista eroavaisuutta

0,5 » 1,0 = Mahdollinen eroavaisuus

1,0 » 2,0 = Eroavaisuus

2,0 » 5,0 = Suuri eroavaisuus

Euroopan unionin
osarahoittama

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

KYMEN
LAAKSON
LIITTO

Kyberturvan tulevaisuus
Kymenlaaksossa

Tulokset:

Kun ottaa koko Kymenlaakson huomioon, niin eroavaisuudet 432 yritykselle olivat seuraavat:

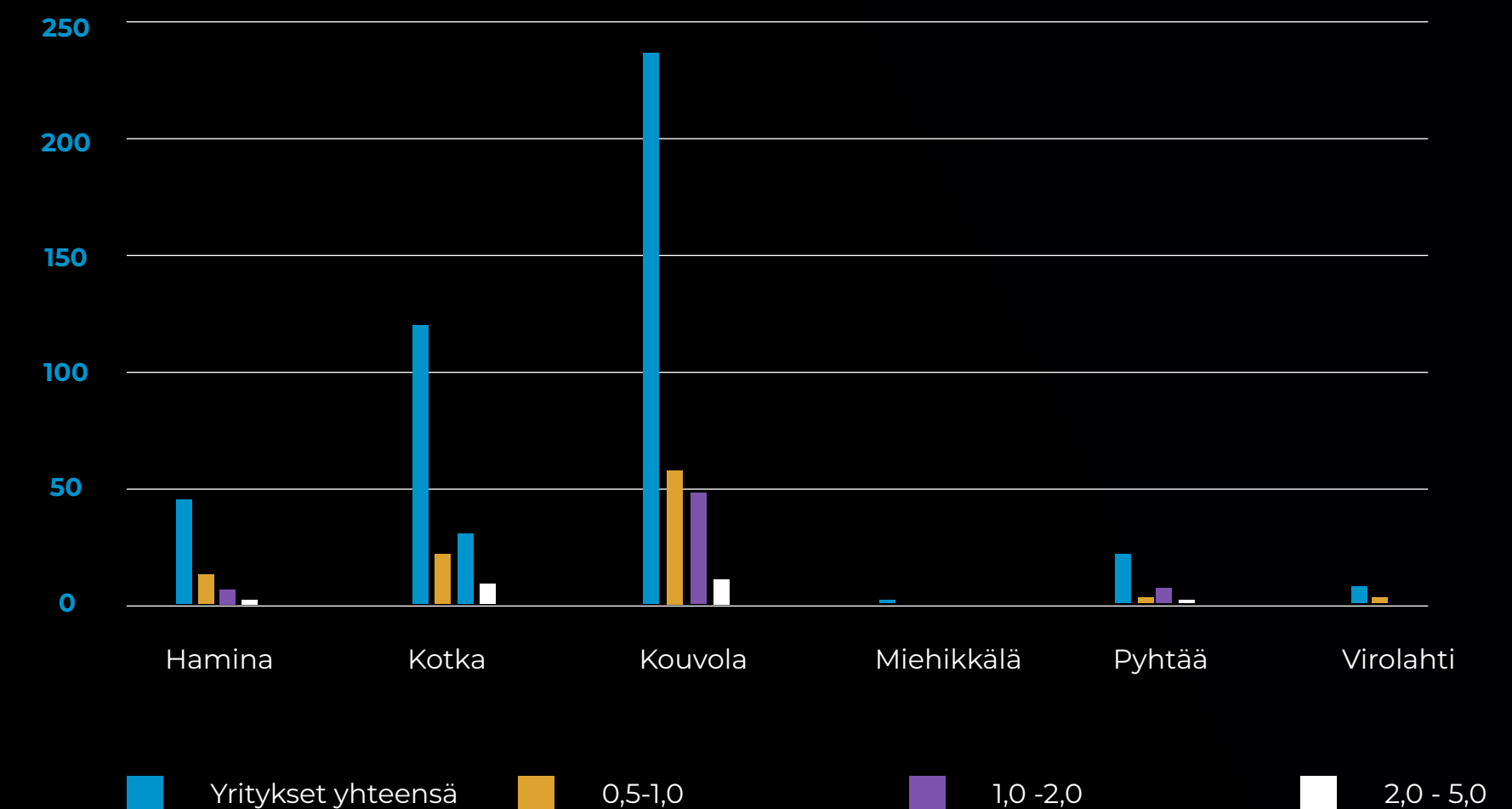
- **0,5 – 1,0 = 100**
- **1,0 – 2,0 = 93**
- **2,0 – 5,0 = 25**

Yhteensä tämä on 218 eli noin 50,45 prosenttia kaikista Kymenlaakson yrityksistä.

- **0,5-1,0 = 23,15%**
- **1,0-2,0 = 21,53%**
- **2,0-5,0 = 5,79%**

0,5–1,0 eroavaisuus voidaan olettaa rehelliseksi tietämättömyydeksi omasta kyber- ja tietoturvasostaan. Samaa ei kuitenkaan voida sanoa 1,0–2,0 ja 2,0–5,0 välisistä eroavaisuuksista. Yritykset, jotka osuivat näille väleille ovat arvioineet oman yrityksensä kyber- ja tietoturvasostan vahvasti väärin. Eroavaisuusluokkiin 1,0–2,0 ja 2,0–5,0 osui yhteensä 193 yritystä. Niistä vain kuusi työllisti enemmän kuin 20 henkeä. Vahva enemmistö yrityksistä kuului 1–4 työntekijän kokoluokkaan.

Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten yrityksesi toimintaa liityen asikastietoihin, kuten henkilöiden nimiin, puhelinnumeroihin ja sähköposteihin.

Tilanne yrittäjien mielipiteen ja yritysten konkreettisten toimien välillä, riippuu täysin näkökulmasta.

Kun tuloksia katsotaan, voidaan sanoa, että vähän yli puolet Kymenlaakson yrityksistä, osoittaa jonkinasteista kuilua mielipiteen ja konkreettisten toimien välillä.

Kun taas, voidaan myös samalla väittää, että vähän alle puolet Kymenlaakson yrittäjistä tietää tarkalleen mitä heidän yrityksensä kyber- ja tietoturvaan liittyy.

0,5–1,0

Lievin eroavaisuuden taso, voidaan olettaa rehelliseksi väärinymmärrykseksi omasta kyber- ja tietoturvatasostaan

1,0–2,0

Keskitason eroavaisuus, joka osoittaa vakavampaa ongelmaa olettamuksen ja nimenomaisesti käytännön toimien välillä

2,0–5,0

Vakavin eroavaisuuden taso. Osoittaa, että yrittäjän/yrityksen vastuuhenkilön mielipide eroaa merkittävästi konkreettisten toimien kanssa

Euroopan unionin
osarahoittama

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

KYMEN
LAAKSON
LIITTO

Kyberturvan tulevaisuus
Kymenlaaksossa

Nostot:

Kysely piti sisällään myös paljon kysymyksiä, jotka toivat esille mielenkiintoisia nostoja yleisesti yritysten toimista liittyen kyberhygieniaan, etätyön kyber- ja tietoturvaan, asiakastietoihin ja jatkuvuussuunnitelmaan. Tulokset näihin liittyvistä kysymyksistä olivat mielenkiintoisia, jo pelkästään sen takia, että ne osoittavat tiettyjen kyber- ja tietoturva aiheiden tärkeyttä Kymenlaaksossa.

Pinnalle nousivat pääsääntöisesti vaikeudet riskienhallinnassa ja sitä kautta saadussa jatkuvuussuunnitelmassa. Tietosuojaselosteen laatiminen ja ymmärrys siitä, mitä pidetään asiakastietona, sekä näiden tietojen asianmukainen käsittely ovat olleet haasteellisia suurimmalle osalle otannan yrityksistä.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**KYMEN
LAAKSON
LIITTO**

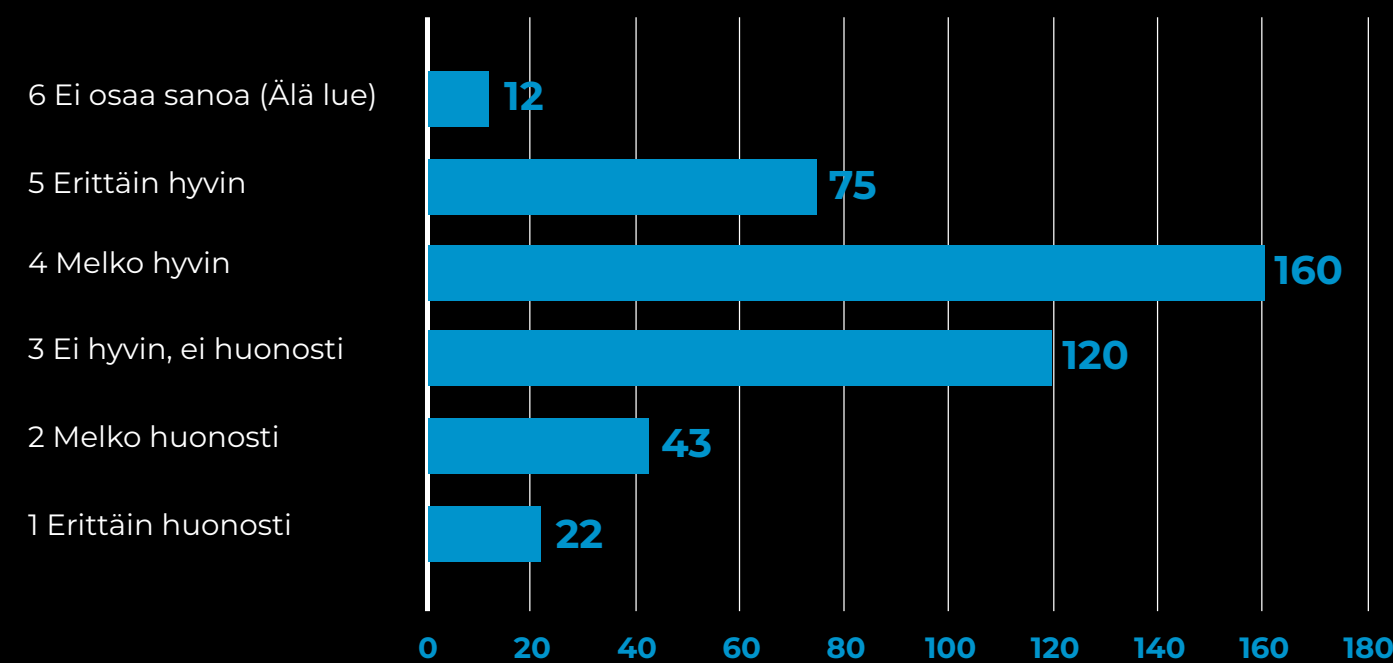
Kyberturvan tulevaisuus
Kymenlaaksossa

Nostot:

Jatkosuunnitelma

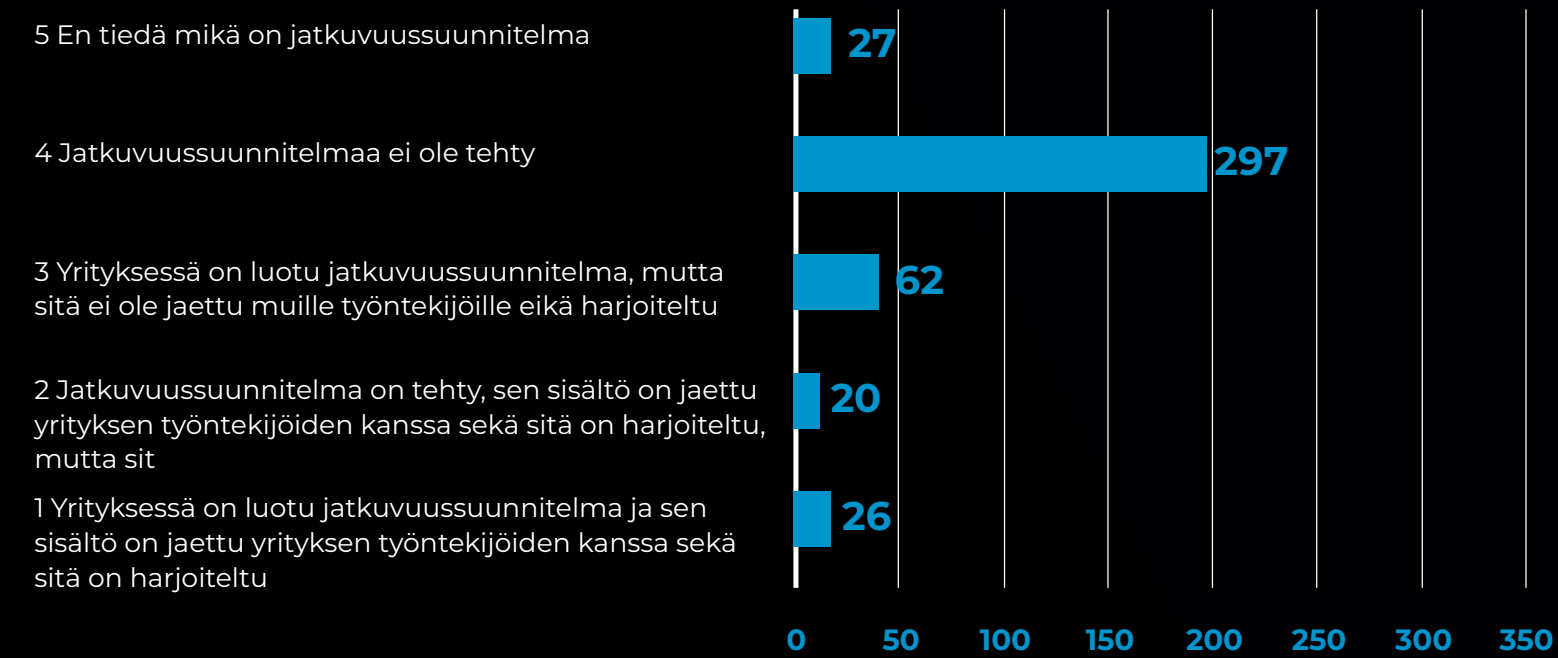
Kyselyssä pyrittiin myös selvittämään yritysten kriisinhallintaa ja varsinkin jatkuvuussuunnitelman olemassaoloa. Mieli-pidekysymyksessä seitsemän tiedusteltiin yrittäjän mielipidettä yrityksen selviytymiseen, jos siihen kohdistuu kyberhyökkäys. 432 yrityksestä 235 (54%) yrittäjää uskoi yrityksensä selviytyvän kyberhyökkäyksestä joko melko hyvin tai erittäin hyvin. Jos tähän luetaan myös mukaan kolmas vastausvaihtoehto, niin Kymenlaakson yritykset pärjäisivät omasta mielestään hyvin, jos yritystoiminnan lakkauttava kriisi tapahtuisi heille.

Kysymys 7 Kuinka hyvin uskot yrityksesi selviytyvän kyberhyökkäyksestä?

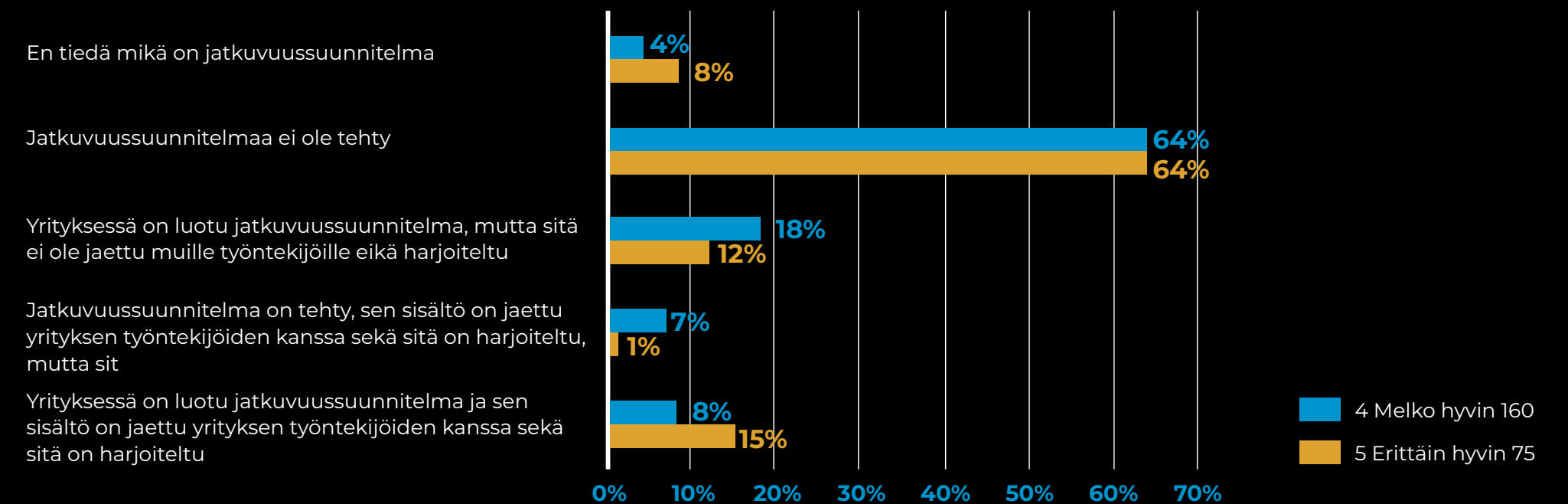
Kuitenkin jos mielipideosiota vertaillaan yrityksen konkreettisiin toimiin **432** yrityksestä **297 (69%)** ei ollut luonut jatkuvuussuunnitelmaa ollenkaan. **82 (19%)** yritystä on luonut jatkuvuussuunnitelman, mutta sen ajankohtaisuus tai henkilökunnan tiedottaminen on ollut puutteellista. Vain **26 (6%)** yritystä oli luonut ajankohtaisen palautumissuunnitelman ja tiedottanut siitä muuta henkilökuntaa.

Kysymys 13 Onko yrityksessäsi laadittu jatkuvuussuunnitelma, joka takaisi yritystoiminnan jatkumisen kyberhyökkäyksen tai muun yritystoimintaa uhkaavan tilanteen sattuessa?

Jos kysymyksen kolmetoista neljättä vastausvaihtoehtoa vertaillaan kysymys seitsemännen "erittäin hyvin" ja "melko hyvin" vastausvaihtoehtoihin saadaan seuraavat tulokset:

Ristiintaulukointi

64% yrityksistä, jotka vastasivat yrityksensä selviävän kyberhyökkäyksestä, joko erittäin hyvin tai melko hyvin, eivät ole luoneet yritykselleen jatkuvuussuunnitelmaa lainkaan. Erittäin hyvin vastausvaihtoehdon tapauksessa tämä tarkoittaa **48** yritystä ja melko hyvin vastausvaihtoehdon kohdalla sama lukema on 102 yritystä. Jatkuvuussuunnitelma ei pidä sisällä pelkästään tietoteknisiä toimia, vaan se on koko yrityksen kokonaisvaltainen suunnitelma, joka takaa yrityksen toiminnan jatkuvuuden tilanteessa kuin tilanteessa. Tähän siis sisältyy myös esimerkiksi luonnonkatastrofit tai raaka-ainepulat. Mikäli jatkuvuussuunnitelmaa pidetään pelkästään kyber- ja tietoturva-asiana, se voi olla helppo jättää huomiotta. Pienissä yrityksissä yrittäjä voi ajatella, että pienen kokonaisuuden hallitseminen ei tarvitse erillistä suunnitelmaa.

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**KYMEN
LAAKSON
LIITTO**

Kyberturvan tulevaisuus
Kymenlaaksossa

Nostot:

Asiakastiedot

Kyselyn viimeisessä kysymyksessä tiedusteltiin yrittäjiltä, kuinka heidän yrityksessään kerätään asiakastietoja. 432 yrityksestä 154 (36%) ei kerää ollenkaan asiakastietoja. Vaikka on teoriassa mahdollista, että yritys pystyisi toimimaan ilman minkäänäänköistä kirjaa omista asiakkaistaan, on se käytännössä lähes mahdotonta, kun otetaan huomioon kaikki tiedot, jotka yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan kuuluvat henkilötietoihin.. Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan 'rekisterillä' tarkoitetaan mitä tahansa jäseneltyä henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, josta tiedot ovat saatavilla tietyin perustein, oli tietojoukko sitten keskitetty, hajautettu tai toiminnallisista tai maantieteellisistä perustein jaettu. Tähän rekisteriin kuuluu esimerkiksi seuraavat yrityksen henkilötietorekisterit:

- **Yhteystiedot puhelimesta**
- **Asiakas- ja tilausrekisteri**
- **Excel-taulukko asiakkaiden yhteystiedoista**
- **Sähköpostiarkisto**
- **Lasku- ja kuittipinot**
- **Vieraskirja**
- **Asiakkaiden tekstiviestit ja viestit yhtiön sosiaalisessa mediassa**

On vaikea kuvitella, että 36% otannan yrityksistä ei keräisi mitään näistä tiedoista tai tallentaisi niitä minnekään. 104 (24%) yritystä myös keräsi asiakastietoja joko ilman tietosuojaselosteen määrittelyä tai keräsi senkaltaisia tietoja, joita ne uskovat tarvitsevana tulevaisuudessa. Nämä rikkovat pääsääntöisesti yleisen tietosuoja-asetuksen artiklaa 5 (1) b) c) ja artiklaa 6 (1) a).

Kysymys 17 Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa parhaiten yrityksesi toimintaa liityen asiakastietoihin, kuten henkilöiden nimiin, puhelinnumeroihin ja sähköposteihin.

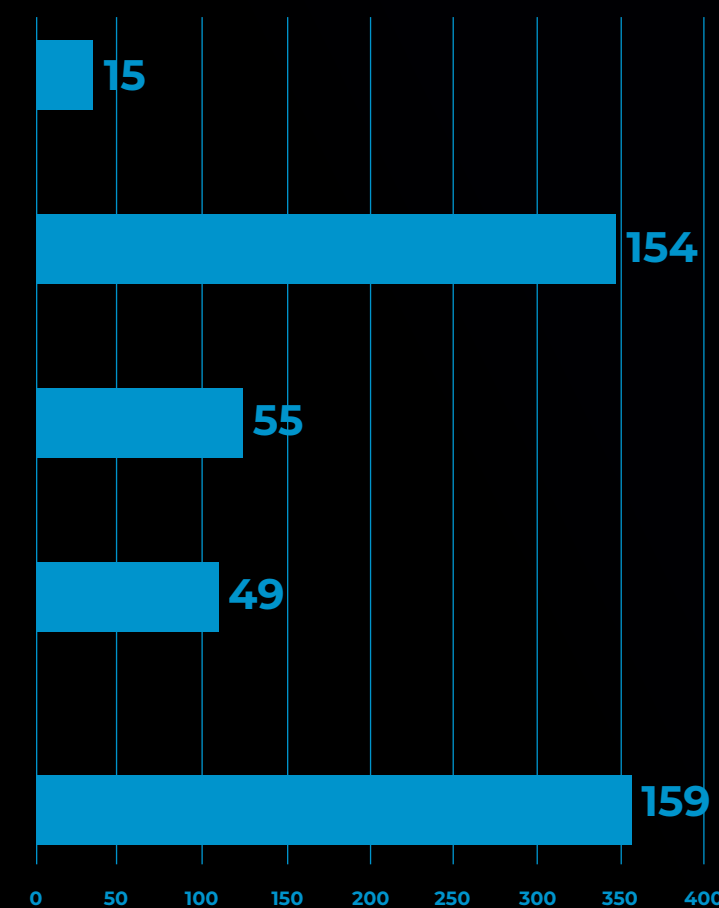
5 En tiedä kerääkö yritykseni asiakastietoja

4 Yritys ei kerää ollenkaan asiakastietoja

3 Yritys kerää asiakkaista tietoja, joita voidaan mahdollisesti tarvita tulevaisuudessa tietosuojaselosteen mukaisesti

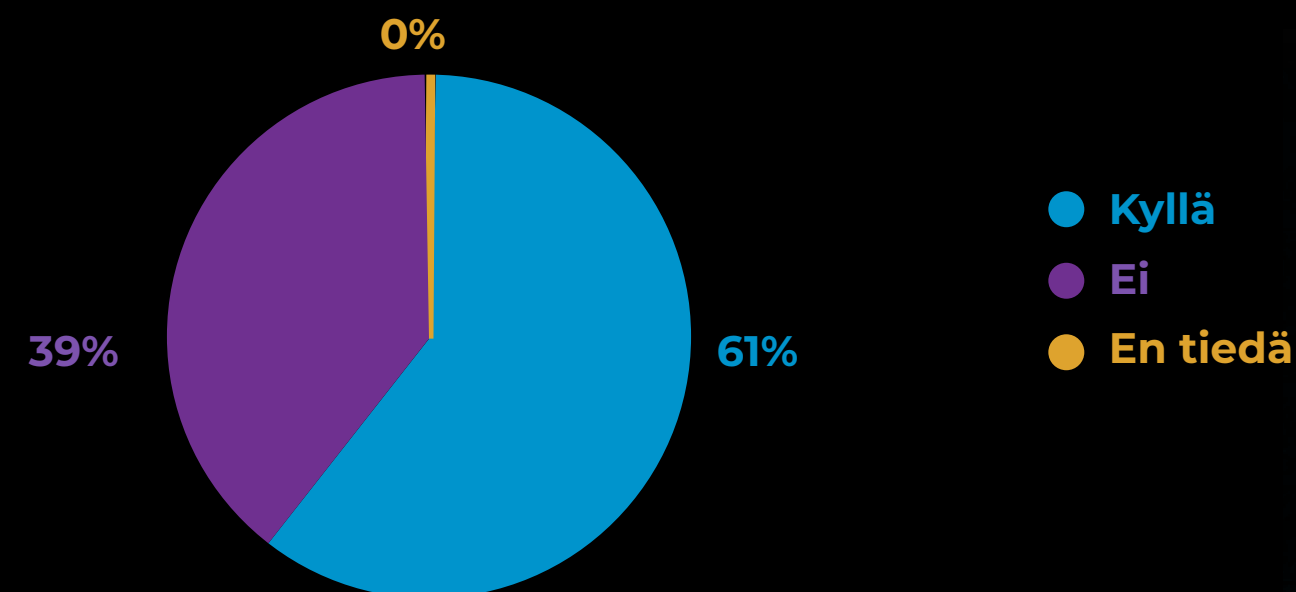
2 Yritys kerää asiakkaista tietoja, joita voidaan mahdollisesti tarvita tulevaisuudessa tietosuojaselosteen mukaisesti

1 Yritys kerää tarvittavat asiakastiedot, jotka ovat määritellyt yrityksen tietosuojaselosteessa

Kysymykset kolme ja seitsemäntoista pystytään hyvin ristiintaulukoimaan niiden saman aihepiirin vuoksi, samalla tuoden esille yhteyden verkkopalvelujen ja asiakastietojen käsittelyn osalta.

Kysymys 3 Onko yritykselläsi verkkokauppa tai muu verkkopalvelu (esim. internetsivut, asiakasportaali)?

**Euroopan unionin
osarahoittama**

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

**KYMEN
LAAKSON
LIITTO**

Kyberturvan tulevaisuus
Kymenlaaksossa

Nostot:

262 yritystä ilmoitti, että heillä on jonkinlainen verkkopalvelu. Näistä 125 (48%) yrityksestä hoitaa kyselyn mukaan asiakastietojen keräämisen tietosuojasetuksen mukaisesti. Kuitenkin 137 (51%) verkkopalvelun omaavista yrityksistä käsittelee puutteellisesti asiakastietoja omassa yritystoiminnassaan. 169 yritystä ilmoitti, että heillä ei ole käytössään verkkopalveluja. Näistä yrityksistä 95 (56%) ei kerää ollenkaan asiakastietoja, ja vain 32 (19%) yritystä hoiti asiakastietojen keräämisen tietosuojasetuksen mukaisesti.

Positiiviset nostot

Positiivinen huomio Kymenlaakson yrityksistä on aktiivinen suojausohjelmistojen käyttö. 432 yrityksestä, 334 (77%) yritystä on ottanut kaikissa älylaitteissa käyttöön suojausohjelmiston. Yrityksissä on hyvä ymmärrys laitteiden suojauksen tärkeydestä ja todella moni yritys on implementoinut niiden käyttöä laitteistonsa.

Kysymys 14 Onko yrityksesi tietokoneissa tai älylaitteissa suojausohjelmistoja (esim. virustorjuntaohjelmat)?

Myös kysymys viisitoista osoittaa yrittäjien ymmärtävän tietojen ja tilojen hallinnan tärkeyden. 432 yrityksestä, 266 (62%) yritystä on luonut henkilökunnalle keinot todentaa oma henkilöllisyytensä ja sitä kautta päästä vain heille tarkoitettuihin tietoihin tai tiloihin käsiksi. 97 (23%) yrityksistä on implementoinut sen vain yrityksen krittisiin tietoihin tai tiloihin. Pääsynhallinta tiedostojen ja tilojen osalta hyvä keino ehkäistä ulkoisia hyökkäyksiä ja minimoida mahdollisten hyökkäysten vahingot.

Kysymys 15 Onko yrityksessäsi määritetty pääsyhallinta siten, että henkilöt, joilla ei ole oikeuksia eivät pääse käsittelemään heille kuulumattomia tiedostoja tai pääse toimitiloissa paikkoihin, jonne heillä ei ole asiaa?

Johtopäätökset

Kyber- ja tietoturva tilanne Kymenlaakson yrittäjien keskuudessa on osittain huolestuttava ja isoille parannuksille on tarvetta. Kuitenkin yrittäjät ovat osoittaneet myös kiinnostuksensa ja halun parantaa yritystensä turvallisuutta. Tämä käy ilmi yritysten aktiivisesta pääsynhallinnan valvomisesta, laitesuojaamisesta ja yleisesti ottaen henkilökunnan tiedottamisesta. Kuitenkin otannasta saadut eroavaisuudet yrittäjien mielipiteen ja konkreettisten toimien välillä luo huolestuttavan uhkakuvan maakunnan mahdollisesta tilanteesta. Esimerkkinä on tietosuojan ja asiakastietojen tuomat

vaikeudet yrittäjille. Yritysten riskien kartoittaminen ja siitä johdettu jatkuvuussuunnitelma vaativat tiedottamista ja mahdollisia koulutuksia, jotta yritykset ottaisivat nämä suunnitelmat käyttöön tehokkaammin.

Mahdolliset syyt tuloksista saaduille eroavaisuuksille on hankala määrittää, ja ne jäävät tämän selvityksen tutkimusaiheen ulkopuolella. Kuitenkin mahdollisten syiden miettiminen on kannattavaa, jos ongelmaan halutaan miettiä ratkaisua.

Alle on listattu mahdollisia syitä eroavaisuuksille:

- Yrittäjät eivät ole nähneet hyödyllisenä perehtyä kyberturvaan, koska eivät usko yrityksensä joutuvan kyberhyökkäyksen kohteeksi.**
- Yrittäjiä ei ole perehdytetty kyber- ja tietoturvan terminologiaan liittyen.**
- Ongelmien tiedostaminen voi luoda edellytykset niiden korjaamiselle. Yrityksen kyber- ja tietoturva puutteiden korjaaminen, voidaan nähdä uhkaavana ja kalliina kulueränä, joka on vain useimmiten helpompi ohittaa.**

Lisäämällä kyber- ja tietoturvan termejä yleisessä puheessa sekä ottamalla aihe kunta- sekä koulutustasolla paremmin esille, voidaan parantaa aiheen yleisyyttä ja ymmärrettävyyttä. Myös aiheen kansantajuistamisella on suuri rooli ongelmien ratkaisemisessa.

Ei yritysten vika.

Aihe on vaikea ja hankala konkretisoida

Tutkimuksella haluttiin **tuoda esille kyber- ja tietoturvan koulutuksen tärkeyttä ja tietoisuuden lisäämistä**

Parantamalla yksittäisten yritysten ja toivottavasti samalla myös yksilöiden digitaalista turvallisuutta, voidaan myös **parantaa maakunnan valmiutta mahdollisiin uhkiin**

Euroopan unionin
osarahoittama

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

KYMEN
LAAKSON
LIITTO

Kyberturvan tulevaisuus
Kymenlaaksossa

Kyberturva ja Kymenlaakso

Selvitys:

Kymenlaaksolaisille pk-yrityksille tietoturva on tärkeää,
mutta kehitettävää vielä löytyy

Yrityksille suurimmat kyber- ja tietoturvaohjut

huijaukset

kalastelut

sosiaalinen manipulointi

haittaohjelmat

Miten kymenlaaksolaiset yritykset suhtautuvat kyber- ja tietoturvaan?
Entä miten tietoturva näkyy yritysten arjessa?

60%

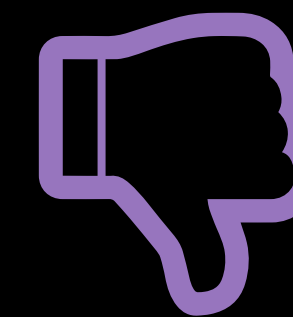
Vastaajista kertoo
että kyber- ja tieto-
turvan merkitys
yritystoiminnalle
on tärkeä

80%

Yrityksen laitteet
ovat suojattuja

54%

Uskoo yrityksen
selviytyvän hyvin
tai melko hyvin
kyberhyökkäyksestä

36%

Yrityksistä ei kerää
lainkaan asiakas- ja
henkilötietoja

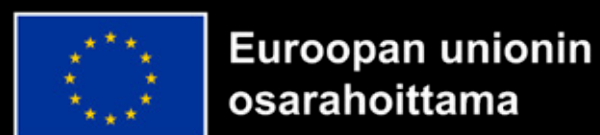
69%

Yrityksistä ei ole
jatkuvuussuunni-
telmaa.

Mitä tarvitaan?

- 1 Tukea tietosuojan ja tietoturvan vahvistamiseen yrityksissä
- 2 Lisää kyber- ja tietoturvakoulutusta

Kymenlaakson pk-yritysten kyberturvallisuustasoa ei ole aikaisemmin selvitetty, ja tämänkaltaisen tutkimus on varsin harvinainen myös kansallisella tasolla. Selvitystä varten Taloustutkimus Oy haastatteli alkuvuonna 2024 yli 400 kymenlaaksolaista yrittäjää ja yrityksen vastuuhenkilöä. Selvityksen toteutti Kyberturvan tulevaisuus Kymenlaaksossa -hanke, jota rahoittaa Kymenlaakson Liitto Euroopan Unionin Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF).

Euroopan unionin
osarahoittama

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

KYMEN
LAAKSON
LIITTO

Kyberturvan tulevaisuus
Kymenlaaksossa